

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Concordatul preventiv. — Banca Națională. — Uniformizarea imprimatelor la bănci. — Importanța cooperăției. — Situația. — Impozite. Legea timbrului. — *Cronică*: Necrolog. O circulară a Băncii Naționale a României. Reorganizarea învățământului agricol. Achetarea ultimelor datorii ale C. F. R. — Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României. — Cursul Dalorilor la București.

Concordatul preventiv.

Noul proiect de cod comercial unificat este sub tipar și cercurile oficiale promit că la toamnă va fi supus discuției Parlamentului, în prealabil fiind trimis tuturor instanțelor judecătorești, Camerelor de comerț, institutelor financiare pentru ca să facă eventualele observațiuni.

Data fiind însă situația precară a comerțului în urma crizei financiare încă destul de acută, — dl ministru de justiție și până atunci dorește să vină în ajutorul comerțului introducând instituția concordatului preventiv, votându-se proiectul de lege încă în sesiunea actuală a Parlamentului și rămânând ca aceasta lege specială la toamnă să se încadreze în noul cod comercial unificat. Prin aceasta lege specială se va desființa în vechiul Regat instituția moratorului, care prin aplicare abuzivă a cauzat atât de mult rău creditului nostru, în special în străinătate.

Este știut că la noi în Ardeal a mai funcționat până în 1924 în baza unei legi excepționale ungare instituția concordatului forțat, iar de prezent nu mai există decât concordatul în cadrul falimentului.

Principiile concordatului preventiv sunt: *reducerea creanței comercianților cinstiți* și cari în urma împrejurărilor nefavorabile și independent de voința lor au pierdut o parte importantă a activului

lor și au ajuns într-o jenă financiară. Reducerea aceasta trebuie aprobată de creditorii, cari reprezintă cel puțin $\frac{3}{4}$ din totalul pasivului comerciantului și care să asigure cel puțin 50%, de plată prin garanții reale sau personale acceptate de majoritatea creditorilor și pentru termen fix. Comerciantul este supravegheat în afacerile sale de judecătorul delegat numai până la omologarea definitivă a concordatului de către Tribunal, după aceea atribuțiile judecătorului încetează, însă pe tot timpul concordatului se suspendă orice urmărire contra debitorului. Comerciantul care își îndeplinește obligațiunile, mai rămâne încă dator cu creanța redusă către creditorii, în termen de cinci ani dela încheierea concordatului, dacă comerțul lui îi aduce beneficii care să-i permită achitarea tuturor creditorilor și realizarea unui surplus de 20% peste pasivul său. După expirarea acestor 5 ani, toate diferențele de creanțe sunt stinse. Se mai prevăd sancțiuni contra comercianților și complicilor, cari fraudează pe creditorii.

De concordatul preventiv se vor putea folosi și comercianții, cari au cerut moratoriu. Considerând că în Transilvania n'a existat instituția moratorului, în schimb unii comercianți și societăți comerciale au primit moratorii fără intervenția justiției dela marea majoritate (80—90%) a creditorilor, ar fi de dorit ca în aceste cazuri, noua lege să prevadă acordarea concordatului preventiv, la cererea comerciantului, tocmai ca și pentru comercianții din vechiul Regat, cari au cerut și obținut moratoriul prin concursul Tribunalului.

Principiile legii sunt frumoase și bune. Dealtcum instituția concordatului există

în toate legislațiile comerciale moderne, în Franța, Germania, mai recent în anteproiectul italian din 1925 este prevăzută această instituție. Va da posibilitate această lege multor comercianți și institute financiare ajunse în dificultăți să se refacă și să le redea economiei naționale. Însă să ni se permită a exprima o temere, în speranța că legiuitorul va lua măsurile necesare pentru împiedecarea abuzului prin aplicarea greșită a acestei legi.

Într'adevăr comerțul atât de încercat de vitregia timpurilor merită toată protecția, și o merită în special comerciantul „cinstit”. Dar cum se va constata această onestitate? Să nu uităm că instituția concordatului forțat din Ardeal a fost desființat — pe drept cuvânt, — în urma abuzurilor, ce s'au făcut din partea comercianților, debitori de rea-credință. Deasemenea în vechiul Regat se desființează prin noua lege comercială, instituția moratorului, în urma acordării lui cu prea mare ușurință de către Tribunale. Numai mai anul trecut Ministerul de justiție a intervenit pe lângă Tribunale să fie mai severe în acordarea moratorului. Las' că însuși statul debitor s'a folosit de acest regim a moratorului pentru a nu-și respecta angajamentele sale. Deci este natural că discreditul nostru încontinuu a fost alimentat în străinătate. Ne este teamă ca noua instituție a concordatului preventiv să nu devină o armă de fraudare și chiar de spoliere a creditorilor! Și instituția concordatului forțat și a moratorului sunt teoretic foarte bune, însă practica dela Tribunalele noastre au dovedit că au efectele cele mai dezastruoase și au expus țara la faimă foarte nefavorabilă în străinătate, având rezultate diametral opuse intenției legiuitorului. Pe de altă parte procedura falimentară astfel cum este reglementată în Ardeal înseamnă îmbogățirea avocatului curator și pierderea creanței creditorilor la 100%.

Prin urmare economia noii legi a concordatului preventiv va trebui să reglementeze în modul cel mai minuțios, calitatea „comerciantului onest” care va putea beneficia de această lege, de a prevedea sancțiunile cele mai severe penale și materiale contra celor de rea-credință, ca într'adevăr această lege să devie un instrument de însănătoșire a vieții economice românești.

Banca Națională.

Importanța unei bănci de emisiune într'o țară este covârșitoare atât din punct de vedere economic, cât și politic. Din cauză că acest institut financiar este puțin cunoscut în cercul cititorilor noștri, ne vom nizu în acest articol a arăta pe scurt situațiunea lui dinainte și după războiul mondial.

Până în 1914 Banca Națională a fost un model de bancă de emisiune. A putut respecta toate principiile cari sunt la baza unui astfel de institut, deoarece prosperitatea țării noastre îi ușura mult situațiunea. Astfel din bilanțul publicat în 30 Iunie 1914 putem constata că avea aur și devize 50% pentru acoperirea biletelor de bancă în circulațiune, iar Statul nu avea nici un angajament față de ea, cu alte cuvinte nu avea nici o datorie la Banca Națională. La aceasta dată dispunea de Lei aur 154,233.015, trate aur Lei 56,598.388, rezerve totale Lei 210,821.404, bilete în circulațiune Lei 418,938.320 deci o acoperire de 50%.

Odată cu izbucnirea războiului mondial începe și timpul critic pentru acest institut, iar urmările acestei conflagrațiuni mondiale sunt cât se poate de nefaste pentru România. Țara se vede izolată, înconjurată de popoare beligerante, iar Dardanelele, singura eșire la Mare închise. Astfel exportul de cereale, petrol, lemn etc. a primit lovitura de grație. Guvernul convins că România va trebui să participe la acest războiu a început mai eficace aprovizionarea armatei cu toate cele necesare, și s'a lucrat din răspuțeri pentru apărarea țării. În aceste zile grele când nu era export care forma singurul izvor de venit, Statul este nevoit a se împrumuta dela Banca Națională. Cu toate aceste când am intrat în războiu situațiunea Băncii Naționale era bună, în urma unei politici economice cu minte și prevăzătoare după cum dovedesc datele mai jos indicate:

La 31 Dec. 1914 Lei aur 154,056.720, trate aur Lei 62,941.120, rezerve totale Lei 216,997.840, bilete în circulațiune Lei 578,243.647 deci o acoperire de 37.7%.

La 31 Dec. 1915 Lei aur 220,969.615, trate aur Lei 80,980.160, rezerve totale Lei 301,949.775, bil. în circ. Lei 762,210.210, deci o acoperire de 39.6%.

La 30 Iunie 1916 Lei aur 446,866.786, trate aur Lei 80,980.160, rezerve totale Lei 527,846.946, bil. în circ. Lei 919,938.922, deci o acoperire de 57.4%.

România intră în 1916 în acțiune pentru eliberarea ținuturilor subjugate. În acest războiu purtat în condițiuni nefavorabile, Banca Națională pentru acoperirea cheltuielilor publice a venit în ajutorul Statului, deoarece ocupațiunea străină, armata de peste un milion oameni și efectele

destructive ale războiului l-au silit de altă parte să renunțe la izvoarele sale de venit (impozit etc.). Banca Națională pentru acoperirea legală a biletelor emise a primit concursul aliaților. La 30 Iunie 1916 datoria Statului la Banca Națională era de Lei 138,069.984 sumă care creștea pe măsură ce se mărea emisiunea. Era inflațiunea prin care au trecut toate țările cari au purtat războiul. La 30 Iunie 1916 Lei aur 446,866.786, trate aur Lei 80,980.160, rezerve totale Lei 527,816.946, bil. în circ. Lei 919,938.922, datoria Statului Lei 138,069.984.

La 31 Dec. 1916 Lei aur 493,268.171, trate aur Lei 80,980.160, rezerve totale Lei 574,284.331, bil. în circulațiune Lei 1.451,712.438, datoria Statului Lei 495,829.956.

La 31 Dec. 1917 Lei aur 493,732.743, trate aur Lei 196,257.780, rezerve totale Lei 689,990.523, bilete în circulațiune Lei 1.961,322.376, datoria Statului Lei 1.051,919.431.

La 31 Dec. 1918 Lei aur 493,732.880, trate aur Lei 348,796.280, rezerve totale Lei 842,533.160, bilete în circulațiune Lei 2.489,145.311, datoria Statului Lei 1.596,101.955.

La începerea ofensivei germane în Moldova în anul 1917, guvernul român pentru asigurarea tezaurului Băncii Naționale în valoare de Lei aur 315,154.980 după ce acesta a fost garantat de banca de stat rusă, de guvernul rus și de toate țările aliate l-a expediat la Moscova. Știm ce a urmat. Bolșevicii ajunși la stăpânire în Rusia l-au întrebuințat pentru nevoile lor. Cu toate că conferința ținută în 1922 la Geneva a dat dreptate României și a decis că tezaurul trebuie restituit, Rusia refuză s'o facă.

Sfârșitul anului 1918, aduce victoria aliaților, armatele puterilor centrale sunt înfrante pe toate liniile, iar teritoriul țării noastre se mărește la dublu. Deși victoria era de partea noastră, soldații trebuiau menținuți sub arme, deoarece la Tisa eram atacați de Unguri, la Nistru de Ruși, iar în Dobrogea comitagii bulgari nelinișteau frontierele. Spesele statului erau enorme. Adevărat că după ocuparea Budapestei a urmat demobilizarea trupelor prin ceea ce se reduceau și spesele, trebuiau însă acum refăcute ținuturile nimicite și bântuite de războiul. Țara era secătuită de ocupațiunea germană, căile ferate desorganizate, deci guvernul întâmpina greutăți enorme la a căror rezolvire nu se cerea decât bani. Izvoarele de venit erau minime, deoarece și exportul cerealelor a scăzut mult în urma reformei agrare. Exploatarea izvoarelor de petrol parte din cauza distrugerii, parte din cauza desorganizării C. F. R. erau neînsemnate.

Deoarece în teritoriile eliberate circula monedă diferită (coroane, rube, Lei germani) și era

inflație monetară, guvernul în 1920 atât pentru unificare din punct de vedere monetar, cât și pentru a sista fraudele ce se făceau prin introducerea continuă de noi bani streini în țară, retrage diversele monede din circulațiune și le înlocuiește cu Lei. Aceasta a adus cu sine o creștere a circulațiunii noastre fiduciare, inflația continua, care avea repercurșiuni asupra Leului atât în țară, cât și în străinătate. La 31 Dec. 1919 Lei aur 495,102.685, trate aur 915,763.113, rezerve totale Lei 1.410,865.798 bil. în circ. Lei 4.215,031.872, datoria Statului era de Lei 3.792,765.099.

La 31 Dec. 1920 Lei aur 495,458.966, trate aur Lei 2.704,763.113, rez. totale Lei 3.200,222.109, bilete în circulațiune 9.485,557.798, datoria Statului Lei 8.190,899.510.

La 31 Dec. 1921 Lei aur 495,458.996, trate aur Lei 4.086,131.113, rez. totale Lei 4.581,590.109, bilete în circulațiune Lei 13.722,231.453, datoria Statului Lei 12.355,728.682.

Se poate ușor constata din aceste cifre că din circulațiunea fiduciară 85—90% erau împrumutate Statului pentru unificarea monetei și acoperirea cheltuelilor sale. Să nu ne mirăm deci că în astfel de împrejurări cursul Leului era în continuă scădere.

Abia în anul 1922 se reorganizează finanțele publice și se întocmesc bugete regulate, Statul nu s'a mai împrumutat dela Banca Națională care a venit acum în ajutorul pieței noastre economice prin acordarea de credite. În urma reorganizării, limitării cheltuelilor și echilibrării bugetelor, încassarile au crescut așa că Statul a replătit Băncii Naționale sume însemnate în baza unei convențiuni speciale, trecută prin parlament în Iunie 1925. Cu aceasta ocaziune constatăm că deși circulațiunea fiduciară s'a urcat dela 15'1—21 miliarde în 1922, datoria Statului a scăzut în 1922 la 81'1%, în 1923 la 61'9%, în 1924 la 55'6%, în 1925 la 53'5% în 1926 la 50'9%, în 1927 la 50'7%, astfel că putem zice că până la 1921 Banca Națională a acordat credite Statului, iar dela aceasta dată vieții noastre economice.

Preocupațiunea principală a tuturor guvernelor dela 1922, când s'au reorganizat finanțele și s'au întocmit bugete regulate, a fost înainte de toate menținerea (stabilizarea) cursului Leului. În 1923 Leul scade vertiginos și numai mulțumită măsurilor energice luate de Banca Națională și guvern, s'a putut înlătura un dezastru. După un scurt interval Leul s'a urcat din nou. De aproape 3 ani avem stabilitatea relativă a Leului, iar în toamnă s'a făcut stabilizarea definitivă. În urma acestei stabilizări, Banca Națională se obligă a schimba biletele sale, contra aur ori devize streine la cursul de stabilizare fixat. Dela aceasta sta-

bilizare așteptăm stabilitate în toate terenurile vieții noastre economice și financiare, asigurarea cursului monedei, dezvoltarea creditului, deci a industriei și a comerțului. Banca Națională devine independentă de Stat, în urma căreia va sista în viitor avansurile Statului. Stabilitatea cursului Leului o garantează atât balanța noastră comercială activă, cât și bugetele noastre echilibrate, a cărei urmare va fi însănătoșirea vieții noastre economice. Banca Națională va înlocui activele imobilizate cu altele lichidabile pentru a avea în totdeauna la dispoziția ei disponibilul necesar. Fondurile de lichidare și revalorizare a cassei la noul curs vor reduce simțitor datorile Statului la Banca Națională, iar împrumutul nostru extern de stabilizare ne asigură o mare rezervă de devize, garantând Banca Națională convertirea biletelor. Putem deci afirma că convertirea biletelor este restabilă și acoperirea asigurată. În viitor Banca Națională va emite Lei pentru cumpărarea de aur, ori devize streine de care are nevoie pentru întărirea cassei și pentru mărirea scontului. Noile statute și măsuri de prevedere speciale luate în timpul din urmă, vor permite Băncii Naționale să-și facă datoria, asigurându-ne o monedă sănătoasă, stabilă care este condițiunea primordială pentru dezvoltarea economică a țării noastre.

Uniformizarea imprimatelor la bănci.

Ne reamintim de trecutul nu tocmai îndepărtat, când în bănci și în societățile pe acțiuni financiare, corespondența ce rezulta din operațiunile zilnice ale acestora se făcea în întregime cu mâna. Mașina de scris deși apăruse, își făcea drum destul de greu, fiind privită cu neîncredere și mai mult ca un ajutor prea costisitor, un obiect de lux aproape. Desavantajile și neplăcerile pe cari le întâmpinam de pe urma corespondenței făcute cu mâna sunt cunoscute de toți și pentru profesioniști destul de încercate. De unde înainte, în rezolvarea unei chestiuni, un funcționar consulta cu câte o scrisoare pe ceilalți colegi, de felul și înțelesul cutărui cuvânt, despre care nu se putea lămuri, azi corespondența bătută la mașină, prin calitățile intrunite: scris cîțel, curat și absolut uniform, oferă posibilitatea funcționarului să lucreze cu mult mai repede și ușor, cu alte cuvinte: economie de timp și înlăturarea neplăcerilor.

Actualmente mașinile de scris au monopolizat întreaga corespondență; nimeni nu mai scrie cu mâna, chiar și mulți dintre particulari. Aceasta însă nu-i de ajuns.

Încă mai de demult s'a încercat economisirea de timp prin întrebuițarea de formulare în bancă, iar azi se tinde către o uniformizare a acestor formulare, către o *normalizare a imprimatelor în bancă*.

În loc de a se complecta, chiar cu mașina de scris, un text uzual în materie de bancă, care se repetă de nenumărate ori în acelaș zi, s'a căutat să se tipărească acel text des întrebuițat și să se adauge numai puținele date cari diferă dela caz la caz. Formularele cele mai des întrebuițate în bancă sunt așa zisele avize de debit-credit. Deși acestea sunt destul de simple, la început au întâmpinat opoziția vechilor practicieni cari țineau morțiș la tradiție. Dar și acești oameni cum-se-cade au cedat cu timpul, convingându-se de utilitatea nouilor reforme. Incontestabil că formularele, imprimatele utilizate în bancă, au avut un mers evolutiv al lor și nu s'au oprit la o formă mai simplă. Șefii de contabilitate și organizatorii au căutat totdeauna să perfecționeze tipurile adoptate de înaintașii lor. În această privință a fost și ieri și azi, o întrecere, chiar un abuz, s'ar putea spune. De multe ori „practicul“ a fost sacrificat în favorul originalității. Așa, unul a ținut ca formularele să fie de dimensiuni mai mari, altul a fost de părere contrarie, să fie cât mai mici și cu sau fără coloane. S'au confecționat avize cu un anumit text care să corespundă la mai multe cazuri, într'un anumit fel de operațiuni și să se păstreze numai partea necesară din text, trecându-se cu cerneală peste rest. S'au, după cum se poate vedea azi în ținuturile noi unele bănci minoritare, tipăresc acelaș text în trei limbi, în avizele lor. Nu mai vorbim de dispozitivul textului sau de româneasca întrebuițată. Să ne gândim numai la funcționarul unei bănci mai mari care primește zilnic un număr considerabil de formulare de o diversitate uimitoare. Ce nuncă atentă la sortarea lor, la textul fiecăruia, la dispozitivul coloanelor, să nu facă vreo confuzie sau vreo eroare!

Cei de peste hotare au făcut cunoștință mai de mult cu aceste neajunsuri și muncesc stăruitor la remediarea acestor stări de lucruri. Se încearcă în primul rând normalizarea formularelor de cecuri în scopul de-a se creia un număr restrâns de tot de tipuri, (trei sau patru feluri), cari se vor putea ușor și repede verifica și înlătura astfel confuziile sau falșurile. Normalizarea se mai încearcă și cu scrisorile-avize de operațiuni contabile de bancă, unde se vor realiza progrese remarcabile, prin întrebuițarea mașinismului în bancă, mecanografia.

Când cei din afară se agită și lucrează, ar fi bine ca și la noi să se dea mai multă atențiune

acestei reforme, de pe urma căreia nu vor avea decât profit. Azi chiar cele mai multe din băncile noastre mari, au sucursale care întrebuințează formulare diferite pentru acelaș fel de operațiune contabilă. Am putea lăsa la o parte rolul de imitatori ai străinătății, mai ales când e vorba de lucruri neînsemnate și să creiem și noi cu propriile noastre forțe și cunoștințe. Poate că niciodată nu s'a simțit la noi mai mult ca azi, necesitatea unei munci studiate și coordonate.

B.

Importanța cooperației.

Într'o țară unde mai mult de 85% din masa populației o formează pătura agriculturii și unde toate speranțele pentru rezolvarea celei mai delicate probleme economice ca stabilitatea valutei și înlăturarea crizei, se îndreaptă spre acest ram de activitate economică, problema cooperației nu mai poate fi considerată ca o chestie de umanitarizare ci o vastă problemă economico-socială, dela rezolvirea căreia depinde ridicarea Statului pe baze solide.

Cercetând trecutul istoric al poporului nostru îți pare ciudat cum unei astfel de probleme nu i s'a dat o atenție cuvenită. Și dacă ne referim la mediul înconjurător de acum 30—40 de ani, putem constata cu mândrie, că totuși din cauza vremurilor neprielnice, dar datorită sprijinului luminătorilor de pe atunci ai poporului, a putut lua naștere o astfel de inițiativă a spiritului de solidarizare și ajutorare reciprocă.

Primul început de cooperație apare sub forma de cooperative de credit și au avut ca scop emanciparea țăranimei nevoiașe din mâinile cămătarilor hrăpărești cari luau câte 100—500% pe an și ajutorarea țăranilor cu bani pentru cumpărarea de unelte agricole și semințe necesare. Pe urmă aceste începuturi ale cooperației au fost încurajate de Spiru C. Haret, care în anul 1903 depune în Cameră primul proiect de lege cu înființarea Casei Centrale a Băncilor Populare și care este considerat ca prima lege a mișcării noastre cooperatiste.

Legea din 1903 pe lângă unele modificări și adăugiri necesitate de nevoia timpului, servește azi de normă pentru dezvoltarea și conducerea unei cooperative după sistemele și certințele moderne.

Totuși cu toate înlesnirile acordate de lege unele începuturi au dat greș și aceasta numai din cauză că s'au abătut dela obiectul pentru care s'au constituit. Astfel din cauza nepriecării unele cooperative de credit au început a se amesteca în afaceri comerciale, cumpărând mărfuri

cari au zăcut cu ani în rafturile magaziei fără să fie necesitate de cineva. Altele au mers și mai departe, acordând credite și persoanelor cari nu făceau parte din cercul de activitate, iar aceștia la scadență își vedeau de drum și astfel încercând afacerile cooperativa a trebuit să li-chideze cu pagube mari. Toate aceste neajunsuri actuala lege a căutat să le evite.

Mișcarea cooperației a luat un avânt însemnat în țările din Apus unde spiritul de solidarizare era cu mult mai dezvoltat ca la noi și unde împrejurările vremii permiteau astfel de asociațiuni, născute din nevoile intime ale populației rurale. Aceasta este deci caracteristica lor, iar scopul pentru care-s constituite, aduce foloase nu numai populației ci și Statului în mijlocul cărui trăiesc. Astfel o cooperativă este o adevărată școală a vieții, unde omul învață greutatea de conducere a Statului, îmbunătățind toate laturile sociale. Adevărata cooperație face pe om stăpân pe munca și și pe rodul muncii sale, înlăturând pe mijlocilor vieții economice, care trage folosul producătorului și scumpește articolele consumătorului. Prin înlăturarea mijlocilor regulează producția și înlătură deci orice frământare și neajuns economic.

În acelaș timp prin regularea producției, evită orice neînțelegere dintre muncitor și patron, deci șomajul aproape inexistent căci circulația și repartiția lucrurilor se face aproape egal.

Cu ajutorul cooperației se înlătură orice mijloc de speculă, iar cămătăria pare aproape inexistentă, căci spiritul acesta de ajutorare al deaproapelui distruge orice curent egoist sau altruist.

Prin cooperație pe lângă ridicarea economică a țăranului muncitor i se dă o educație sufletească și îl ridică din punct de vedere moral.

Deasemenea se ajută întreaga industrie, înlocuind orice curent de desnaționalizare a bunurilor acestei țări, cari acum mai ales după războiu au început a se înstrăina.

Din cauza anilor agricoli destul de slabi, cari au avut urmări atât de dezastruoase pentru întreaga economie națională, ne dăm bine seama că rezolvarea unei astfel de probleme nu va putea fi soluționată decât prin încurajarea spiritului de cooperație singurul sistem pe care se bazează agricultura modernă.

Să luăm de ex. Danemarca unde orice asociație de produs sau vânzare în comun se bazează numai pe cooperație.

Și când și noi vom ajunge la o astfel de organizație unde și pentru vânzarea ouălor există cooperative, astfel ca la caz de reclamație fiecare ou să se știe dela cine s'a primit fiind scrisă

adresa exactă, putem zice că cea mai de actualitate problemă și-a găsit soluția.

Dar cauza că suntem cu mult înapoi altor popoare în ceea ce privește cooperarea e că în administrarea ei s'a introdus puterea Statului și curentul politic, care bântuie orice asociație de orice natură.

Ar fi bine ca să se introducă și la noi sistemul din Spania, Franța etc. ca ori căruia fost om politic să i se interzică a face parte din Consiliul de administrație al ori și căruia fel de societate timp de câțiva ani după ce se retrage din politică. La noi e însă invers. De îndată ce un om e în preajma unei funcțiuni politice la care de mult râvnește e primit la rezepeală în conducerea oricărei societăți, care sperează la multe sprijine și concesiuni.

Să sperăm că bunele intenții ale țărilor din apus vor pătrunde și la noi.

Situația.

Situația începe să se limpezească. Guvernul o recunoaște că este în mare încurcătură și că va trebui să ia măsuri foarte urgente și energice de îndreptare.

După știrile cari au circulat peste tot în ultimul timp, se vede, că principalele preocupări ale guvernului sunt: rectificarea bugetului și căutarea de noi resurse bănești.

Ambele aceste operațiuni pot fi folositoare numai în cazul dacă vor contribui la raționalizarea serviciilor și lucrărilor în legătură cu ele.

După-cum s'a dovedit în ultimele șase luni, că pentru echilibrarea bugetului nu este de ajuns să urci impozitele și sarcinile contribuabilului, tot asemenea și reducerea cheltuielilor în măsură cu încassarile din ultimele luni, nu poate garanta un echilibru sigur pentru viitor.

Reducerea bugetului însemnează abandonarea a o mulțime de lucrări în curs, concedierea a o mulțime de slujbași mărunți și lucrători, ceea ce va mări mizeria de care avem parte și pe care cu greu o suportăm. Mulțimea oamenilor năcăjiți va fi silită să sufere din cauză, că instituțiunile statului sunt conduse de oameni nepriecuți și fără simțul răspunderii. Contra acestora va trebui să ia guvernul măsuri.

În perioada inflaționistă următoare îndată după războiu s'au creat în toate țările fel de fel de societăți, unele cu scopuri foarte fanteziste.

Astfel la Londra s'a înființat Soc. an. „Samovara” pentru explorări. Scopul ei era de a descoperi comorile lăsate de ordinul iezuiților în Bolivia.

În decurs de câțiva ani întregul capital al Societății a fost măcinat. Lucrările de explorare mergeau foarte greu, deoarece peste tot pe unde săpau, fășneau valuri de ape subterane. La un moment dat s'au văzut în imposibilitate de a mai lucra. Cu ultimii bani rămași Direcțiunea soc. a avut fericita idee să filmeze întregul mers și situație a exploatărilor.

Între astfel de împrejurări făcând încheierea gestiunii societății, Direcțiunea a convocat acționarii în adunare generală. Spre surprinderea tuturor în loc de prezentarea bilanțului și contului profit și pierdere s'a rulat filmul amintit mai sus. Peisagiile și scenele din film se vede că au fost impresionante, căci majoritatea acționarilor dându-și seama de greutatea ce Direcțiunea a avut de întâmpinat — cu toate că capitalul li s'a dus pe apă — în aplauze generale au dat descărcare Consiliului de administrație. Ba unii din ei pornind dela faptul, că coniorile există au cerut noi emisiuni și continuarea lucrărilor.

Am amintit acest caz ciudat, căci și noi avem o sumedenie de astfel de societăți date de răpă, cari de ani de zile nu mai dau nici un semn de viață. Prezența de spirit și ingeniositatea conducătorilor arată mai sus, le-ar putea servi de exemplu spre a se absolve și ei de obligațiunile ce le au față de acționarii lor.

*

Prin sindicatul dlui Dr. N. N. Stolka guvernul a avut posibilitatea de a elimina din bursă operațiunile zise fictive. Nu mai cutează nimeni să facă operațiuni, cari sunt în contradicție cu legea.

Situația pieții continuă însă să fie slabă. Ofertele pe toată linia sunt cu mult mai tari ca cererea, iar prețurile se macină încetșor.

Cursul rentelor nu este departe de cel din iarna anului 1927/28, deci dinaintea începerii haussei de stabilizare. Improprietărea, Urbanele și Ruralele au rentabilitate de aproape 10%.

Cursul devizelor a început să cedeze. În bursa oficială se fac transacțiuni, numai pentru cursul oficial.

București.

Remizier.

Impozite. Legea timbrului.

Timbrarea contractelor de închiriere și a registrelor comerciale.

Se aduce la cunoștința Onor public, că în urma prelungirii legii chiriilor toate contractele prelungite se vor prezenta la Ad-ția financiară sau la percepțiile din județ pentru plata impozitului proporțional de 1.20% prevăzut de art. 14, § 19 în termen de 30 zile dela data prelungirii lor. Cum astfel de contracte vor fi foarte multe,

se atrage atențiunea publicului a se prezenta la timp, căci întârzierea atrage după sine o amendă egală cu de trei ori impozitul datorat.

Totodată se mai atrage atențiunea publicului, că termenul pentru plata sporului de 1 Leu la filă la registrele comerciale expiră la 1 Iunie 1929 și că întârzierea peste această dată cu plata sporului, atrage după sine o amendă egală cu de 5 ori taxele datorate, acesta fiind ultimul termen acordat de Ministerul de Finanțe.

CRONICĂ.

Necrolog. Dumitru Vulcu, director i. r. la Banca Românească Sucursala Sibiu, a încetat din viață la 21 Maiu a. e. în etate de 70 de ani.

Răposatul a funcționat pe vremuri ca director la Cassa de păstrare s. p. a. Mercurea, fiind și unul din fondatorii acestei bănci. A trecut ulterior în serviciul Consistorului arhidiecezan, Sibiu, ca consilier onorar. Aici a ocupat postul de casier și administrator a moșilor Consistorului, cumpărând multe la îndemnul și cu concursul său de specialist.

La înființarea băncii „Lumina” din partea cercurilor clericale sibitene, a fost chemat ca director a acestei bănci, fuzionată ulterior cu Banca Românească.

Decedatul, om cu mult simț practic și, încă dinainte de război, cu o situație materială frumoasă, și-a eluptat funcțiile de încredere, ce a ocupat prin muncă, cinste și hărnicie, care i-a și asigurat considerația generală.

*

O circulară a Băncii Naționale a României, lansată de curând, reamintește băncilor, cuprinsul circularilor sale, emise, în anii trecuți, în sensul căroro banca de emisiune nu va mai admite la scont decât numai polițe, ce au la bază afaceri comerciale ori industriale reale.

Se recomandă cu insistență, să pretindă delat clienții lor cu credite deschise, să libereze, pentru acoperirea acestor credite, polițe.

Scopul urmărit de Banca Națională este, să înlocuiască materialul său de portofoliu, compus în bună parte din polițe, așa zise, de finanțare și imobile, cu polițe ușor realizabile, comerciale și industriale, emise în baza unei transacțiuni reale.

Măsurile Băncii Naționale, dictate de considerațiuni superioare, în legătură cu stabilizarea Leului, va pricinui dificultăți, mai ales, băncilor mici din provincie, cari nu dispun totdeauna de material de cambii comerciale și consecința va fi sporirea dobânzilor la aceste bănci.

*

Reorganizarea învățământului agricol.

Proiectul de lege al guvernului pentru reorganizarea învățământului agricol a fost terminat. Noua lege va crea școli de agricultură de gradul I și II, care vor avea câte o durată de 4 ani. Actualele școli vor fi transformate. În regiunile minoritare limba de predare a cursurilor va putea fi și aceea a majorității populației, cu excepția cursurilor de limba română, istoria și geografia țării, cari vor fi predate în românește.

Școlile vor avea personalitate juridică. Cursul secundar se va termina cu un examen de bacalaureat agricol, care va da calificatie pentru școlile superioare de agricultură.

Afară de aceste școli, noua lege inițiază cursuri speciale de economie casnică și confectiune ambulante.

Proiectul va fi în curând depus în Parlament.

*

Achitarea ultimelor datorii ale C. F. R.

La căile ferate se studiază achitarea ultimelor datorii interne și externe, cari se evaluează la 1 miliard 42 milioane Lei. Plata tuturor ordonanțelor ce au mai rămas neachitate, în cazul când se va încheia aranjamentul cu Banca Națională, ar urma să înceapă către sfârșitul acestei săptămâni. Suma de 1 miliard 42 milioane Lei, care va stinge definitiv toate datoriile din trecut ale căilor ferate, va fi pusă la dispoziția administrației C. F. R. din tranșa împrumutului extern.

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 11 Mai 1929, a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur în țară și străinătate	8.648,797.681
Devize	2.988,289.660
Monetă divizionară	5,341.280
Portofoliul comercial	8.335,332.655
Împrumuturi pe efecte publice, warante etc.	955,230.029
Datoria Statului	4.000,000.000
Avansuri temporare Tezaurului	2.000,000.000
Efecte publice	580,458.402
Fonduri de pensuni și asistență pentru personal	101,279.590
Imobile	368,285.390
Mobilier și mașini de imprimerie	58,800.596
Cheltuieli de administrație	135,573.246
Efecte și avansuri rambursat prin Stat	1.671,850.000
Argint—Lingouri și monete	6,372.834
Conturi diverse	1.422,294.522
Aur la Moscva	
Totalul activelor	31.277,885.399

Pasiv	
Capital	600,000.000
Fonduri de rezervă diverse	686,414.073
Bilete B. N. R. în circulațiune	19.915,194.286
Conturi curente și recepise la vedere	7.220,972.077
Dobânzi și beneficii diverse	157,698.030
Conturi diverse	2.424,564.438
Raportul între stocul de aur și angajamente	31·87 ⁰ / ₀
Raportul între stocul total și angajamente	41 48 ⁰ / ₀
Taxa: { Scont 8 ⁰ / ₀	
{ Dobânda 9 ⁰ / ₀	

Cursul Valorilor la București la 25 Maiu 1929.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	85—95
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	70—80
Scris Rurale	5	49 ¹ / ₂ —49 ³ / ₄
Scris Urb. București	5	48 ¹ / ₂ —48 ³ / ₄
Scris Urb. Iași	5	54—54 ¹ / ₂
Comuna București	4	60—65
Comuna București	5 ⁰ / ₀	70—75
Imprumutul Național 1916	5	65 ³ / ₄ —66
Imprumutul Unirii 1919	—	62 ¹ / ₄ —62 ¹ / ₂
Imprumutul Refacerii 1920	5	55 ¹ / ₄ —55 ¹ / ₂
Renta împroprietăririi	5	50—50 ¹ / ₄
„ 1903 original	5 ⁰ / ₀	80—90
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₀	60—70

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	10350—10400
Marmorosch Blank & Cie ex. cup.	500	1200—1210
Românească	500	950—960
„ pui	500	850—860
De Scont ex. cup.	500	360—370
Comerc. Română ex. cup.	500	935—945
Credit Român ex. cup.	500	900—910
Generala	500	700—710
Viticola	500	355—365
Comerț Craiova opt.	500	825—850
Com. Ital. și Rom.	500	740—750
Albina Sibiu ex. cup.	500	1250—1300
Carpaților	500	475—500
Franco-Română	500	370—375

ASIGURĂRI

Dacia-România	2000	7000—7050
Naționala	500	1330—1350
Generala	500	2900—2950
Agricola	500	1200—1300
Steaua României	500	980—1000
Prevederea	200	470—480
Soc. Urania	1000	2300—2400

PETROLIFERE

	Val. nom.	Cursul
Steaua Română	500	1300—1350
Astra Română	500	2250—2300
Speranța opl.	500	1200—1230
Speranța pui	500	715—725
Petrol Blok	500	285—295
Petrolul Rom. opt.	500	675—700
Petrolul Rom. (pui)	500	400—425
I. R. D. P. opt.	500	405—410
Concordia	250	1350—1375
Creditul Minier opt.	500	720—725

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	730—735
C. Tramv. Buc.	500	970—980
Govora-Călimănești purtător	200	240—250
Govora-Călimănești nom.	200	230—235
Cartea Românească	500	390—395
Creditul Technic purt.	500	430—440
Creditul Technic nom.	500	515—520
Letea opt. ex. cup.	500	920—930
Clădirea Românească	500	875—900
Mica ex. cup.	500	650—660
Carpatina	500	1300—1325
Credit Industrial ex. cup.	1000	780—790

MONEDE EFECTIVE

Dolari	167·60—167·80
Sterline	815—818—
Lirete	8·83—8·87
Cor. cehe	5·00—5·05
Franci francezi	6·60—6·65
Franci belgieni	4·62—4·66
Franci elvețieni	32·40—32·50
Mărci germane	39·75—40—
Zloți	19·25—19·50
Șilingi austr.	23·80—23·90
Pengő	29·60—29·80
Dinari	2·96—3—
Leva	1·22—1·24
Drachme	2·23—2·28
Lire otomane	84—85—
Napoleon	650—655—

„VLĂDEASA“

Institut de credit și economii s. p. a., Huedin.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de

Diriginte-contabil

la institutul de credit și economii „Vlădeasa“ s. a. Sucursala Jibou.

Oferțele în cart se vor arăta pretențiunile de salariu însoțite de certificatul de studii și practică se vor înainta până la 15 lunte 1929 Direcțiunei institutului în Huedin.

Huedin, la 15 Maiu 1929.

Direcțiunea.